

ефективним засобом моніторингу процесів розвитку. Разом з тим на рівні підприємства важливо запроваджувати стратегічно орієнтований облік екологічної відповідальності [4].

Список використаних джерел

1. Оцінка регіонального фінансового потенціалу стійкого розвитку економіки території: звіт про НДР (заключний) / кер.: В. Г. Боронос. – Суми : СумДУ, 2012. – 77 с.
2. Фінансове забезпечення регіонального розвитку в умовах ефективного природокористування: звіт про НДР (проміжний) / кер. В. Г. Боронос. – Суми : СумДУ, 2017. – 69 с.
3. Механізм бюджетного фінансування на регіональному рівні в умовах екологічно сталого розвитку: звіт про НДР (заключний) / кер.: В. М. Боронос. – Суми : СумДУ, 2011. – 55 с.
4. Карпенко О. В. Облік як ціннісний ресурс для задоволення соціально-екологічних проєктів стейкхолдерів. / Карпенко О. В., Плікус І. Й., Соболь Г. О. // Корпоративна соціально-екологічна відповідальність та партнерство стейкхолдерів задля сталого розвитку : монографія / за заг. ред. І. О. Макаренко. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – 260 с.

***О. В. Тимошенко, к. е. н., доцент**
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
м. Полтава*

ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВОГО УПРАВЛІННЯ

Одним із механізмів бюджетного процесу, що дозволяє пов'язати можливості досягнення передбачуваних результатів із можливостями для ефективного використання бюджетних коштів є впровадження програмно-цільового методу. Проте, як демонструє вітчизняний досвід, імплементація його інструментарію має окремі проблемні моменти, зокрема в частині розподілу бюджетних коштів через велику кількість бюджетних програм та їх суттєве і постійне недофінансування.

Оцінка процесу оптимізації кількості бюджетних програм в Україні за 2011–2018 роки показала наступне. З одного боку, результати свідчать про:

- значне скорочення кількості запланованих програм протягом періоду аналізу з 976 до 481;
- збільшення кількості профінансованих програм з 331 до 437;
- суттєве зменшення кількості (з 645 до 44) та частки незавершених програм з 44,8 % до 67,1 % [1].

Через зрив термінів щороку частина програм залишається без фінансування. Зокрема, якщо в 2015 році без фінансування залишилися 7 програм (1,5 % від загальної кількості), то у 2018 році – 44 або 9,1 % не було затверджено через те, що чиновники вчасно про це не потурбувалися [1]. Бюджетний кодекс України передбачає за таке недбалство цивільну, дисциплінарну, адміністративну та навіть кримінальну відповідальність. Проте на практиці завжди знаходиться причина для того, щоб виконання програми відтермінувати.

З іншого боку, оптимізація кількості бюджетних програм виявилася неефективною, адже основною її метою має бути одночасне скорочення видаткової частини державного бюджету. Тож цікавим є факт, що у 2011 році видатки на реалізацію 976 програм склали 296,1 млрд грн. (касові видатки загального фонду державного бюджету), на виконання 481 програми у 2018 році було виділено більше 1 трлн грн [1–2]. Як результат, при скороченні кількості програм у 2 рази видатки на їх виконання зросли в 5,1 рази.

Водночас доцільно звернути увагу на систематичне недофінансування бюджетних програм, що говорить про значні недоліки в управлінні бюджетними видатками. При цьому відсоток виконання фінансування бюджетних програм має тенденцію до підвищення з 44,8 % у 2011 році до 67,1 % у 2018 році.

Необхідно відмітити, що за результатами аудиторської перевірки Державною аудиторською службою України ефективності використання бюджетних коштів за окремими бюджет-

ними програмами, жодна з перевірених у 2011–2018 рр. бюджетних програм не була ефективною [3]. І хоча неефективне управління коштів виявлено з низьким відсотком, майже всі перевірені бюджетні програми не досягли своєї мети. Основною причиною є їх недофінансування. Окрім цього спостерігається низьке планування при реалізації завдань бюджетної програми, зміна її концепції, замовників, виконавців, строків виконання тощо.

Тож акцентуємо увагу на основних проблемах, виявлених у результаті аналізу видатків за програмною класифікацією. По-перше, надмірна кількість державних цільових та бюджетних програм, які не завжди відповідають пріоритетам та ресурсним можливостям країни. Нині є 83 головні розпорядники коштів та 481 програма. За такої ситуації важко проаналізувати ефективність та обґрунтованість усіх бюджетних запитів. По-друге, завищення на стадії планування обсягу коштів на виконання бюджетної програми шляхом закріплення нереальних джерел їх фінансування. Як результат, мала ефективність використання бюджетних коштів.

Враховуючи вищезазначене, вважаємо, що кількість програм має бути укрупнено за галузевою, відомчою ознакою чи головним розпорядником коштів з одночасною правильною постановкою завдань та показників для моніторингу.

Список використаних джерел

1. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс] : офіц. веб-сайт – URL : <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення: 09.03.2020р.).
2. Державна казначейська служба України [Електронний ресурс] : офіц. веб-сайт. – URL : <http://www.treasury.gov.ua> (дата звернення: 10.03.2020р.).
3. Державна аудиторська служба України [Електронний ресурс] : офіц. веб-сайт. – URL : <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index> (дата звернення: 12.03.2020р.).